

Istorijos testai

GALIU
MOKYTI
GERIAU!

5
klasei

TURINYS

Įvadas	4
I testas RENGIAMĖS TYRINĖTI PRAEITĮ	6
II testas LIETUVOS PRADŽIA (priešistorė, ankstyvoji valstybė).....	11
III testas LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTYSTĖS LAIKOTARPIS	16
IV testas ABIEJŲ TAUTŲ RESPUBLIKOS LAIKOTARPIS	21
V testas LIETUVA CARŲ VALDŽIOJE.....	27
VI testas LIETUVA TARP DVIEJŲ KARŲ.....	33
VII testas LIETUVA OKUPACIJŲ METAIS.....	39
VIII testas LIETUVA ATKŪRUS NEPRIKLAUSOMYBĘ ..	44
IŠŠŪKIS: SUDĖTINGESNĖS UŽDUOTYS.....	50
Atsakymai.....	64

Įvadas

Kodėl nusprendėme sukurti šį leidinį?

Šiuolaikinėje pedagogikoje visuotinai pripažįstama, kad pasiekimų vertinimas yra būtina mokymosi pažangos dalis. Jis turi būti reguliarus ir visapusiškas – svarbu tikrinti ne tik žinias, bet ir gebėjimus. Tik nuolatinis vertinimas bei įsivertinimas padeda vaikui ir jo mokytojams, tėvams planuoti, kaip siekti nuoseklios pažangos. Dėl programos apimties ir pamokai keliamų reikalavimų paprastai mokytojui sunku vertinti mokinių darbą taip dažnai, kaip būtų naudinga spartesniam ir kokybiškesniam vaiko mokymuisi. Patiems vaikams, ypač besimokantiems pagrindinio ugdymo pakopoje, įsivertinimo įgūdžių labai trūksta. Tad jiems praverstų papildoma pagalba – mokymosi priemonės, padedančios įsivertinti padarytą pažangą. Jeigu mokiniui jomis naudotis padėtų vyresni artimieji, ypač tėvai, seneliai, vaikas patirtų ne tik mokymosi, bet ir bendradarbiavimo su suaugusiais džiaugsmą.

Kas sudaro leidinį?

Leidinį sudaro testai, darbo su šaltiniais užduotys ir atsakymai. Jis padalytas į devynias dalis: pirmos aštuonios dalys skiriamos atskiro Lietuvos istorijos laikotarpio (laikotarpius, būtinus nagrinėti V klasėje, nustato ŠMM patvirtintos Bendrosios programos) mokymosi pasiekimams patikrinti, devinta dalis skiriama aukštesnį mokymosi lygį pasiekusiems vaikams. Šios dalies užduotys sudėtingesnės, jas atliekant reikia kūrybiškumo, loginio mąstymo.

Kam skirtas leidinys?

Leidinyje skiriamas penktokams, norintiems sparčiau siekti mokymosi pažangos, geriau pa-

sirengti pasiekimų patikrinimui (pvz., kontroliniams darbams) mokykloje. Kadangi užduotys yra suskirstytos pagal Lietuvos istorijos laikotarpius, jas naudinga spręsti visiems penktokams, nepriklausomai nuo to, iš kurio istorijos vadovėlio jie mokosi.

Kaip naudotis leidiniu?

Testų ir darbo su šaltiniais užduotis mokiniai gali atlikti nagrinėdami kurį nors Lietuvos istorijos laikotarpį, rengdamiesi kontroliniam arba savarankiškam darbui. Vaikai gali išbandyti ir kitą būdą: jam reikės daugiau pastangų, tačiau jis duos ir geresnių rezultatų.

Prieš pradėdami nagrinėti kurį nors Lietuvos istorijos laikotarpį, mokiniai gali išspręsti testų A arba B variantą (jei sekasi, gali ir abu) ir patikrinti atsakymus. Tuomet įsivertinti, kurias užduotis atliko lengvai, kurioms pritrūko žinių, gebėjimų, supratimo. Remdamiesi įsivertinimu vaikai gali planuoti, kaip mokytis toliau, t. y. laiką ir pastangas paskirstyti taip, kad susitelktų mokytis tų temų, kurių užduotis atlikti sekėsi sunkiau.

Baigę nagrinėti kurį nors laikotarpį mokiniai gali įsivertinti pažangą atlikdami B varianto testą ir darbo su šaltiniais užduotis arba devintos dalies užduotis. Jei pastarosios sėkmingai įveikiamos, galima konstatuoti, kad pasiektas aukščiausias Bendrosiose programose nurodytas mokymosi pasiekimų lygis.

Dirbdamas bet kuriuo būdu vaikas visada bus dėkingas suaugusiesiems už pagalbą, patarimus, galimybę bendradarbiauti, kartu mokytis. Linkime, kad šis leidinys taptų puikiu šeimos pagalbininku ugdant penktoką.

TESTAI IR DARBO SU ŠALTINIAIS UŽDUOTYS

A variantas

Į kiekvieną klausimą yra vienas teisingas atsakymas. Apibrėžkite jį žyminčią raidę.

1. XIX a. Lietuvoje buvo stengiamasi sunaikinti lietuvių kalbą, priversti gyventojus kalbėti rusiškai. Šiame sakinyje trūksta vieno istorinio fakto duomens. Nurodykite, kurio:

- A nenurodytas vykęs veiksmas;
- B nenurodytas veikėjas, kuris vykdė veiksmą;
- C nenurodyta įvykio data.

2. Mokslas, tiriantis priešistorę ir istoriją iš daiktinių istorijos šaltinių, vadinamas:

- A archeologija;
- B istorija;
- C muziejininkyste.

3. Žmonių veiklos sritis, apimanti meną, švietimą, mokslą, kasdienį gyvenimą, vadinama:

- A kultūra;
- B politika;
- C ūkiniu gyvenimu.

4. Šis istorinis asmuo:

- A buvo Lietuvos prezidentas laikotarpiu tarp dviejų pasaulinių karų;
- B yra garsiausias dabartinis Lietuvos istorikas;
- C sukūrė „Tautišką giesmę“ – Lietuvos Respublikos himną.

5. Istoriniu šaltiniu nėra laikoma:

- A akmeniniai žmonių naudoti įrankiai;
- B gyvenamasis XVIII a. namas;
- C vaidybinis filmas apie praeities įvykius.

6. Istorinis palikimas, svarbus visai valstybei, tautai paprastai saugomas:

- A kalėjime;
- B muziejuje;
- C seife.

7. 1009 metai kitaip gali būti užrašomi:

- A X a. 9 dešimtmetis;
- B XI a. 1 dešimtmetis;
- C CI (101) dešimtmetis.

8. Šis pavadinimas nurodo vieną Lietuvos regioną:

- A Aukštaitija;
- B Klaipėda;
- C Ventės ragas.

9. Lietuvos Respublikos Konstitucija nurodo, kad aukščiausia valdžia Lietuvoje priklauso:

- A didžiajam kunigaikščiui;
- B Seimui;
- C lietuvių tautai.

10. Mokinui, norinčiam tyrinėti pasirinktą istorijos laikotarpį, patartumėte:

- A paprašyti mokyklos direktoriaus leidimo;
- B pradėti archeologinius kasinėjimus savo kieme;
- C susipažinti su to laikotarpio šaltiniais, istorikų darbais apie tą laikotarpį.

B variantas

Į kiekvieną klausimą yra vienas teisingas atsakymas. Apibrėžkite jį žyminčią raidę.

1. Lietuviai patyrė didelių nuostolių dėl nuolatinių karų su savo kaimynu – kryžiuočių ordinu. Šiame sakinyje trūksta vieno istorinio fakto duomens. Nurodykite, kurio:

- A nenurodytas laikas, kada Lietuva patyrė nuostolių;
- B nenurodytas veikėjas, kuris vykdė veiksmą;
- C nenurodyta vietovė, kurioje vyko veiksmas.

2. Pradėdami tyrinėti naują istorijos temą pirmiausiai patikriname:

- A ar tema nėra draudžiama;
- B ką jau žinome ta tema;
- C kokių tinkamų šaltinių yra temai nagrinėti.

3. Laikai, kol nebuvo rašto, vadinami:

- A ledynmečiu;
- B priešistorė;
- C senovės istorija.

4. Archyvuose saugomi:

- A daiktiniai istorijos šaltiniai;
- B rašytiniai istorijos šaltiniai;
- C tautosaka (žodinė liaudies kūryba).

5. Lietuvos istorijos tyrinėtojai semiasi žinių:

- A iš kai kurių lietuvių liaudies pasakų;
- B iš horoskopų;
- C stebėdami gamtos reiškinius.

6. Šis asmuo parašė pirmą Lietuvos istoriją lietuvių kalba:

- A Simonas Daukantas;
- B Maironis;
- C Motiejus Valančius.

7. Teritorija, kuri savo savybėmis, kultūra išsiskiria iš kitų teritorijų, yra vadinama:

- A kaimu;
- B miestu;
- C regionu.

8. 1900 metai kitaip gali būti užrašomi:

- A XX a. 9 dešimtmetis;
- B XX a. 1 dešimtmetis;
- C MXCI (1901) dešimtmetis.

9. Pirmasis Lietuvos muziejus buvo įkurtas:

- A Dionizo Poškos įrengtame ąžuolo – Baublio – kamiene;
- B Lietuvos valdovų rūmuose;
- C seniausioje Lietuvos sodyboje.

10. Už istorinio paminklo niekinimą gresia:

- A įkalinimas;
- B pinigine bausme;
- C ištrėmimas iš šalies.

DARBO SU ŠALTINIAIS UŽDUOTYS

A variantas

Apie Emiliją Pliaterytę

1806 m. Vilniuje grafams Pliateriams gimė dukra Emilija. Tuo metu lietuvių žemės priklausė Rusijai. Rusų valdininkai neįtikėjusius valdžiai tremdavo, įkalindavo. Dėl to krašte plito išsivaidavimo idėjos. 1830 m. prasidėjo sukilimas. 1831 m. į jį įsitraukė Emilija Pliaterytė. Ji ėmė vadovauti Dusetose suburtam būriui.

Emilija dalyvaudavo kautynėse, mažai miegodavo, prastai maitindavosi. Dėl išsekusio organizmo ji susirgo plaučių uždegimu. Sužinojusi, kad sukilėliai pralaimėjo, ji visai nusilpo ir 1831 m. gruodžio 12 d. mirė. Šiandien jos kapą Kapčiamiestyje puošia paminklas, jos vardu Vilniuje pavadinta progimnazija.

1. Nurodykite šaltinio rūšį.

.....

2. Kokį istorinį įvykį mini šaltinis? Užrašykite jį remdamiesi istorijos duomenų pateikimo taisykle.

.....

3. Įvardykite Lietuvos istorijos laikotarpį, kada gyveno Emilija Pliaterytė.

.....

4. Nurodykite amžių ir dešimtmetį, kada mirė Emilija Pliaterytė.

.....

5. Įvardykite Lietuvos regioną, kuriame gimė Emilija Pliaterytė.

.....

6. Nurodykite sukilimo pradžios ir pabaigos metus.

.....

7. Nurodykite priežastį, dėl kurios Emilija Pliaterytė dalyvavo sukilime.

.....

8. Nurodykite du Rusijos valdžios veiksmus, kurie piktino Lietuvos gyventojus.

.....

.....

9. Kuo skyrėsi rusų valdininkų ir sukilimo dalyvių nuomonės dėl Lietuvos ateities?

.....

.....

10. Kaip vertinate Emilijos Pliaterytės veiklą? Pateikite savo nuomonę.

.....

B variantas

Europos žemėlapis

1. A raide pažymėkite Italiją (Apeninų pusiasalį).
2. B raide pažymėkite Daniją (Jutlandijos pusiasalį).
3. Sujunkite Italiją ir Daniją viena linija.
4. Tinkamoje vietoje įrašykite *Baltijos jūra*.
5. Skaičiumi 1 pažymėkite Lietuvą. Paryškinkite jos sienas.
6. Įvardykite regioną, kuriam priklauso Lietuva.
.....
7. Skaičiumi 2 pažymėkite Latviją. Paryškinkite jos sienas.
8. Įvardykite karinę sąjungą, kuriai priklauso jūsų pažymėtos šalys.
.....
9. Skaičiumi 3 pažymėkite Baltarusiją. Paryškinkite jos sienas.
10. Remdamiesi žemėlapiu įrodykite, kad Lietuva jūrinė valstybė, o Baltarusija – ne.
.....
.....